

ДЖОАН ХАРИС ДЪЖДОВНИ ДНИ И ПОНЕДЕЛНИЦИ

Превод от английски: Магдалена Куцарова, 2013

chitanka.info

Някои хора са особено чувствителни към атмосферните условия. По случайност и аз съм от тях. В слънчеви, ясни дни съм изпълнена с творческа енергия, в мрачни, сиви, дъждовни дни едва успявам да напиша и едно изречение. Боря се с тази сезонна летаргия, като отрупвам работното си място с лампи и ярки цветове, и въпреки това дъждовните дни продължават да ме потискат.

Нормално е да се очаква, че за да станете бог на дъжда, трябва да кандидатствате някъде. Че когато раздават божествените атрибути, може би ще спрат и ще помислят малко какво ще причинят с това на получателя — да го вали дъжд всеки ден, зиме и лете, сутрин и вечер. Макар че ако трябва да съм честен, не е само дъжд, а всякакви валежи, включително сняг, скреж, ръмеж, ситен дъждец, внезапен порой, шотландска влажна мъгла, лондонска мъгла, априлски дъждове, бури със светкавици, градушка, тропически мусонни дъждове и, разбира се, добрият стар дъжд: лек, умерен, силен и във всички други възможни варианти.

Но все някой трябва да го прави и през последните близо пет хиляди години тук този някой съм аз.

Естествено, аз имам проявления по цялата планета. В джунглите на Южна Америка съществувам още като Чак на майте или Тлалок, ацтекския бог, съпруг на Чалчиуитликуе с нефритената пола, из някои части на Африка се скитам като Хевиозо, пазител на небесната суша, из Австралия — като Бара, божеството на мусоните, вечно във война с Мамарига, сухия вятър. В Китай съм се сблъсквал с дракони, в Япония — с ками, във времената на Жълтия император Хуанди съм го побеждавал в облика на Ю Чи, господаря на дъждовете. Бил съм Гръмовержеца Таранис, Енлил, който кара ечемика да покълва, Тритон, укротителят на бурите. Почитали са ме, обичали са ме, кланяли са ми се, благославяли са ме, проклинали са ме, молили са ме и са ме призовавали.

В днешно време аз просто полагам усилия да стоя на сухо.

Знаете ли, трудно е да бъдеш застаряващ бог на дъждовете. В древни времена дъждът беше от значение, зимната буря всяваше страх и благоговение, летният дъждец беше повод за празнуване. Сега метеоролозите развалят всичко. Днес гледаш как хората те подминават

загърнати в дъждобраните си и сгушени под разтворените си чадъри и си мислиш: защо да си правиш труда?

Разбира се, едва ли има по-лошо място, на което бих могъл да се заселя. Манхатън, Ню Йорк, където никой нищо не забелязва, където тротоарите са хлъзгави от мазнина на храна за къщи и природните стихии са само поредната част от голямото дваисет и четири часово светлинно шоу на града. И все пак те усещат присъствието ми — на някакво подсъзнателно ниво, струва ми се, — тези потиснати хора с кисели физиономии, вдигат яките, щом се приближа, гледат небето с недоумяващи лица, когато средното месечно количество валежи се удвои и утрои само за един ден.

Тук съм от дванайсет месеца. Двойно по-дълго, отколкото обикновено се задържам на дадено място. Но Ню Йорк ми допада, харесва ми как неоновите светлини греят през мокрите стъкла на прозорците в моя двустаен апартамент на четвъртия етаж, харесва ми лютивата кисела миризма на летен дъжд по прашния паваж, пукотът на електричество над високите сгради, кристалният пращец на снега.

Настоящото ми име е Артър Плювиоз^[1]. Звучи малко френски — казва хазяинът ми с нотка на неодобрение. Казвам му (съвсем откровено), че никога не съм бил във Франция (макар да съм чувал, че едно от проявленията ми все още живее в Париж — по случайност като кабаретна танцьорка, чиято специалност са мокрите фланелки — и се подвизава под прозвището Рен Бо). Самият аз нямам конкретно занимание. Все още живея с припечеленото от предишната си работа като помощник на един шарлатанин от южните щати, който правеше дъжд и който накрая, след години измамни трикове, миналото лято се побърка, когато посещението му в малкото фермерско градче Дютъронъми, Канзас, предизвика необичаен шестмесечен период на непрекъснат дъжд.

Още си мисля за Дютъронъми с известна носталгия. Това беше последната от ненормално силните дъждовни бури, обрулила царицата до последното зрънце, с надвиснали свъсени облаци, с гръмотевици, които ехтяха като товарни влакове в небето. С такава работа човек можеше да се гордее, да разчупи калъпа сред необятните открити пространства, където крачиш по земята, сякаш ти я притежаваш, а не тя — теб.

В този град обаче е друго. Отначало не го забелязвах — поредната гора от блокове вместо дървета, целите от стъкло и бетон, потъмнели от дъжда, заекващи неоновы надписи над витрини, по които се стича вода, и хора в черни палта, навели глави, забили погледи в земята, тук-таме силует на чадър, който кръжи весело като въртележка по улицата — о, да, мислех си, и преди съм виждал всичко това. Лондон, Москва, Рим — под дъжда всички градове са еднакви. Както и всички хора.

И тогава срещнах нея. Момичето. Знаете за кого говоря. Бях я виждал два-три пъти от прозореца си, не можете да не я забележите, тя се откроява сред тълпата. С коса до кръста, с очи като морето, дори в дъжда беше облечена с жълта рокля.

Този път тя спря да се подслони във фоайето. Моето фоайе. Разбирате ли, щастлива случайност. Аз случайно бях тръгнал да слизам, случайно я видях, беше мокра до кости и плачеше безутешно. Заведох я в празната си стаичка с дъждовно сиви пердета и облачно сив килим, дадох ѝ да облече един от пуловерите ми и ѝ направих чаша лимонов чай.

— Проклет дъжд — каза непознатата.

Дадох ѝ кърпа да си изсуши косата. Беше естествено руса, с цвят като на слънцето, когато наднича с едно око иззад буреносен облак. Името ѝ беше някакво чуждестранно — шведско или нещо подобно, — но приятелите ѝ я наричаха Съни и на подгъва на роклята ѝ имаше избродирани ситни маргаритки, а може и да бяха истински маргаритки, не знам; беше с летни зелени плетени сандали и аз се влюбих в нея още на мига, бум, тряс, изневиделица, като внезапна градушка.

— Проклет дъжд.

— Знам — казах аз. — Трябваше да си вземете чадър.

— Нямам чадър — отговори Съни.

— Заповядайте — казах, отворих вратата на един шкаф и ѝ показах съдържанието му.

Тя го разглежда известно време с ококорени сини очи.

Е, предполагам, че аз имам малко повече чадъри. Черни чадъри с дръжки от тиково дърво, копринени чадъри с дръжки от слонова кост, благоразумни сини сгъваеми чадъри, които се побират в джоба, фриволни червени чадъри като плодчета, детски чадърчета с щръкнали жабешки очи, прозрачни чадъри като медузи, чадъри, украсени с

произведения на изкуството (водните лилии на Моне, дребните човечета на Лоури, сънливите хубавици с очи като бадеми на Модилиани), психеделични английски чадъри за голф, американски колежански чадъри в цветовете на различни братства, изискани френски чадъри с надпис *Merde, il pleut!*^[2].

Съни ги гледа дълго време.

— Явно наистина сте голям любител на чадърите — отбеляза тя и избърса очите си.

— Колекционирам ги — отвърнах аз. — Хайде, изберете си един.

— Не искам да разваля колекцията ви.

— Нямам нищо против. Ще се радвам. — Отвън валеше по-силно от всякога. — Моля ви — казах. — Мисля, че лятото ще бъде дъждовно.

Тогавя тя си избра един: небесносин чадър на маргаритки с тънка посребрена дръжка. Подхождаше ѝ и аз ѝ го казах със съзнанието, че с мен става нещо безпрецедентно. В ума ми се обаждяха предупредителни звънчета, но аз едва ги чувах от ангелските гласове, които сякаш я следваха където и да отидеше.

— Благодаря ви — отговори Съни и отново се разплака, заровила лице в ръцете си като момиченце и притиснала чадъра към гърдите си. — Извинете — каза тя и леко изхълца. — От дъжда е. Просто не мога да го понасям. Като в онази песен, нали я знаете? „Дъждовни дни и понеделници“. Толкова е студено. И става толкова тъмно... — Съни млъкна и насила се усмихна. — Извинете — повтори тя, — знам, че е глупаво, но просто го мразя. Налудничаво ли ви звучи?

Преглътнах гордостта си. И боговете на дъжда имат гордост, да знаете, а трябва да призная, че смятах тази буря за едно от най-хубавите си творения.

— Не, разбира се — отвърнах аз и хванах ръката ѝ. — Вие сигурно страдате от онова, как се казваше... Онова заболяване, сезонно афективно разстройство. Така ли е?

— Предполагам.

Съни отново се усмихна и сякаш слънцето изгря. Птиците зачуруликаха, цветята разцъфтяха, разни диви зверчета весело заподскачаха из пролетните гори. О, бях хлътнал, нямаше съмнение. Бях хлътнал здраво.

— Вижте — казах. — Дъждът спря.

От това действие получих киселини, но си струваше дори само заради изражението на лицето ѝ. Размърдах палеца на крака си и пелената от облаци съвсем леко се разкъса. На едно житно поле в Канзас пред смаяните погледи на работниците от допреди малко безоблачното небе се посипа сняг на едри парцали.

Над главите ни заигра самотно перце слънчева светлина.

— Вижте, дъга — каза Съни.

— Хм. Гледай ти.

Някога едно мое проявление — Нгальод, Змеят дъга — можеше да прокара път през световите чак до Царството на мъртвите. Вдигнах едното си кутре. В Киншаса дъждовният сезон дойде почти три месеца по-рано. В Манхатън дъгата стана по-ярка, удвои се и изведнъж половината град грейна окъпан в седемцветно сияние.

— Еха! — възкликна Съни.

— Ако не беше завалял дъжд, нямаше да има дъга.

Тя ме погледна с невероятните си очи.

— Може ли да излезем?

— Разбира се, щом желаете.

Избрах си един чадър — кафяв, с нарисувани концентрични кръгове — и двамата заедно, тя с чадъра си на сини небеса и маргаритки, излязохме на улицата. Слънцето искреше в равните сини локви, които Съни тъпчеше и разплискваше с обутите си в сандали крака. Ръмеше лек дъждец, но с весел звън, наподобяващ пляскане на малки ръчички. Буреносни облаци, усетили приближаването ми, се скупчиха в небето, но аз ги разпръснах, доколкото можах, с дискретно махване на ръка. В японската префектура Окинава ненадейна градушка бомбардира търговски център, с което причини щети на стойност четиринайсет милиона долара.

Около нас дъгите се разтанцуваха като дервиши.

— Това е откачено — каза през смях Съни. — Никога досега не бях виждала такова нещо.

Аз кимнах усмихнат. Съмнявах се някой друг в Ню Йорк да го е виждал.

Наши проявления би следвало да има във всяко кътче по света. Стари богове, изгубени богове, полузабравени смъртни богове, които си изкарват прехраната по кабарета и пътуващи циркове, а някога имахме свои царства. Лесно е да съществуваеш за другите, да работиш

в рамките на един човешки живот, като редовно се местиш, намираш начини да прикриваш уменията, които може би си запазил — случайно изцеление, неочаквана искра на божествено вдъхновение, буреносни облаци, скупчени ненадейно в августовското небе, за да надвиснат навъсени над нажежената от слънцето земя.

Запитах се дали тя знае — дали подозира, дали поне насън вижда — коя е всъщност. Фрагменти от проявление, разпилени и пуснали корен из постоянно разрастващия се свят. Атум, излюпил се от слънчевото яйце, Тея, съпруга на Хиперион, Аматерасу в Япония, Тецкатлипока в Мексико или просто Сол, Ясната: милата, простодушна Съни с чадъра на маргаритки под сияйния дъжд.

Така или иначе, реших, че не знае. Тя беше в твърде голяма степен създание на мига, в един момент се обливаше в сълзи, в следващия се смееше от удоволствие. Беше неповторима — единствена. О, и преди бях срещал богове, проявления, въплъщения. Това се случва в моята работа, макар че повечето от тях са грохнали старци, които постоянно скърбят за отминалите славни дни, жалват се от липсата на достойни храмове и от днешните богомолци, които не са като някогашните.

Съни не беше такава. Даже в Ню Йорк, където никой на нищо не обръща внимание, хората я забелязваха. Само мимоходом, с крайчеца на окото си, но я забелязваха, лицата им грейваха, прегърбените силуети чудодейно се изправяха, пътните полицаи с лица като смачкани топки тесто неусетно се отпускаха, щом тя минеше покрай тях, а много често хората просто спираха и вдигаха погледи или вдишваха мириса на вятъра, или ненадейно се усмихваха, без да знаят защо.

Ами аз? Честно казано, много усилия ми костваше да се преструвам. Болеше ме корем, главата ми се пръскаше, пръстите на ръцете и на краката ми се бяха схванали от мърдане и пропъждане на облаците. По целия свят ставаха неща извън моята власт: дъжд от риба в Мексико Сити, миниураган в Ийлинг, Лондон, дванайсет сантиметра дъжд за по-малко от десет минути над френско село на река Без. И в дъжда имаше живи жаби. Зелени.

Но Съни беше щастлива, а това бе най-важното. Навсякъде около нея танцуваха дъги, дъждът пееше, слънцето надничаше през пролука в пурпурен облак. Измъчвах се и същевременно исках това да

продължи вечно, слънце и дъжд, тръгнали уловени за ръце по оживена улица в Манхатън, Ню Йорк.

Тя се беше измокрила, затова аз ѝ купих гумени ботуши — жълти, на патета — да газират с тях в локвите, и син дъждобран с копчета във формата на цветчета. Ядохме сладолед на сухо под чадъра ѝ на маргаритки и говорихме — тя за детството си в слънчева Швеция или където си въобразяваше, че живее, аз за приключенията си в Дютъронъми, Канзас. И през цялото време дъгите танцуваха, а хората ни подминаваха с колебливо и недоумяващо доволни физиономии, като някои правеха забележки за необичайното време, но най-често не казваха нищо.

Дълго, дълго се въздържах. Правех го заради нея, но дори аз не бих могъл да се сдържа вечно. Главата ми пулсираше, пръстите ме сърбяха да махна на облаците да надвиснат най-застрашително. И накрая те го сториха: закриха слънцето, дъгите умряха, пляскащите ръце станаха големи водни чукове, които заблъскаха по осеяния с маргаритки чадър, и усмивката ѝ в миг се скри.

— Артър? Може ли? Трябва да вървя.

Погледнах я. Честно казано, не бях откъсвал поглед от нея.

— Дъждовни дни, а?

— Извинявай.

— Няма нищо. Вината не е твоя.

— Искам обаче да знаеш, че ми беше много приятно.

Тя се усмихна за кратко със срамежливата усмивка на момиченце, което благодари на възрастен за хубавото празненство. Обърна се — после се стрелна към мен и залепи целувка на бузата ми.

— Може ли да го повторим? — попита. — Някой път, когато не вали?

— Може, разбира се — излъгах аз. — По всяко време.

Естествено, още тогава знаех, че е невъзможно. Даже потънал в розовата си мъгла, аз вече кроях планове да се преместя, да си събера багажа и да избягам от града, може би дори от континента. Така се случи, че не ми се наложи да ходя твърде далеч. Просто се изнесох от малкия си апартамент заедно с колекцията си от чадъри. Накрая се озовах в стая в Бруклин, където, кой знае защо, сега вали далеч по-често от когато и да било в Манхатън.

Не че не исках да я видя пак — живите богове са ми свидетели, исках го повече от всичко, — но трябваше да се съобразявам с работата на противоположните ни проявления и с влиянието, което нашата среща можеше да окаже върху света. Урагани, тайфуни, приливни вълни — даже най-големият романтик знае, че никоя любовна връзка не се състои само от небесни дъги.

И аз я оставих да си отиде, и гледах след нея по цялото протежение на улицата, след жълтата рокля, чадъра на маргаритки и всичко останало, и когато тя стигна до края на улицата, ясно видях как слънчев лъч пробие облаците и кацна право върху дребната ярка фигурка, която си отиваше завинаги от живота ми.

— Обичам те — казах ѝ аз, застанал под дъжда.

Водата се стичаше по лицето ми на студени тънки ручейчета. Главоболието ми беше преминало, но в сърцето си усещах нова болка, която само допреди миг липсваше.

Както казах, лятото ще бъде дъждовно.

[1] *Pluviôse* (фр.) — наименованието на петия месец от календара на Френската република; от латинската дума *pluviosus* — дъждовен. — Бел.прев. ↑

[2] По дяволите, вали! (фр.) — Бел.прев. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.